

breviter perstringemus. Famofissimum oppidum *Villafranca* propter opportunitatem, quem antiqui Herculis Monæci portum dixerunt. Sequitur *Esa*, dein *Torbida*, Pertinacis Imperatoris patria: reliqua sunt *Contes*, oleo & castaneis abundans, *Pelia*, vino, frumentoque & oleo optimo; *Sangnia*, ubi munitissima arx visitur: porro *Briga* quadringentorum aut quingentorum fororum, vino albo, frumento, melle optimo, pecoribus dives: hic & manna, agaricum, terebinthina, aliaque simplicia colliguntur. Vallem illius permeat *Livenza* amnis, qui è fonte ortus brevi spatio augetur, rursusque se abscondit & deficit. *Lantusca*: *San Dalmatio*: *Boglia*, caput ditissimi Comitatus, ubi frumenta & legumina abunde crescunt, vina aut oleum nequaquam. *Poggiotto* limitanea Provincia, ideoque præsidio militum munita. *Barcelonetta*, caput vallis, & mercimoniis florens. *Sospello* bellum oppidum & elegantè structum, fontem habet, cujus aquæ è vicinis montibus deducuntur.

Nizza
urbs.

Nizza pulcherrima urbs & munita & populosa; domus habet altissimas, plateas rectas, incolas urbanos, perpolitos, & pariter militiæ atque mercaturæ peridoneos: cinctæ est firmissimis muris & solidis propugnaculis. à vallo illius se attolit mons, qui circiter tertiam milliaris partem occupat, clivis præcipitibus, & abruptis, supra quem antiquitus bona pars civitatis fuit, Ecclesia cathedralis, Episcopi domicilium, monasterium Virginum, & exigua arx, quam hodie vocant *Dongione*. Hunc locum dux Carolus ita muniverat, ut anno *MDLXXXIII* imperum Turcarum & Gallorum fortiter sustineret. Post illa multis operibus adjunctis longe munitissimus factus est, ita ut hodie tam munitionum excellentia, quam situs opportunitate inter Galliam & Italiam (distat enim à Genua *CXX*, à Massilia autem *CXXX* milliaribus) potius primum quam secundum locum sibi vendicet, & haud dubio Italiæ propugnaculum censerit debeat. Munitionibus autem Caroli, Emanuel Philibertus adjunxit illam quæ vulgo *Citadella* appellatur, qua illum locum complexus est, ubi Galli tormenta sua disposuerant cum urbem obsiderent. Dux hic ut plurimum alit præsidarios quadringentos. Inter *Nizam* & *Villamfrancam* æquali pene intervallo jacet castrum *S. Albani*. Ad locorum autem firmitatem accedit fides oppidanorum erga principem suum, & singularis in bello fortitudo, quæ tum anno *1543*, tum *1600* enituit. Emporium præterea singulare est. nam merces omnis generis tum è suo tum è vicino agro ad vicinas & longinquas provincias transportat, (unde maximus vestigalium annuus redditus, & qui expensas longe superat,) oleum, vinum, omnis generis fructus, legumina, telas, retia, chartam, pannos rudiores varii generis, pisces muria conditos, mel, materiem è laricibus & abietibus ad antennas & malos, qui maximo pretio Genuæ

Italia.

venduntur; denique nulla est civitas inter Genuam & Massiliam quæ adeo mercibus & opibus abundet.

Cum Nicænsi Comitatu conjungitur *Tendæ* Comitatus, ita ut ad Cunium oppidum peringat. Per quatuor loca è Pedemontio in hunc Comitatum transitur, per montem *del Corno* ut vocant, quæ via ad *Tendam* ducit, per montem *Fenestræ*, quæ *S. Martinum*; per *Arnovam* supra *Vaudiere*, & per *Argenteram*, quæ *Barcelonettam* petit.

Comitatus
Tendæ.

Est præterea hic Comitatus *Boviensis*, *Buglio* Italici. Gallis vero *Bueil*, medius pene, qua Nicænsis provinciam attingit, inter Galliam Sabaudiamque: qui quomodo ad Sabaudiam duces pervenerit, hoc loco adjungere visum fuit. *Hannibal Grimaldus*, Comes & Baro *Boviensis*, anno *1617*, ob bellum, quod inter Ducem Sabaudiam & Regem Hispaniarum gerebatur, se sub protectionem Regis Galliarum dederat; bello jam extincto nunquam in gratiam Sabaudiam Ducis redire potuerat. verum Dux per Senatum Nicænsis causam illius cognosci voluerat. à quo cum esset condemnatus, una cum filio suo, & bona illius omnia fisco Ducis adiecta; Dux per Governatorem Nicæe eundem capi & capite plecti curavit, & ingentes opes, tam in parata pecunia, quam monilibus & suppellectile, quæ in castellis illius *Ascros*, *Thodon*, *Tourette*, & aliis, inventa fuerunt, eripuit. Varii de hoc judicio & supplicio sermones fuerunt. Nam multi contendebant, filium, qui in Gallia filiam Vice-Comitis *Tavannes* & Ducis *Maynii* neptem uxorem duxerat, paternis bonis exui non debuisse. Et à Duce *Maynio* & aliis affinibus & amicis Comitatis libellus Duci Sabaudiam fuit oblatus; quo petunt, filium in bona, quæ progenitores illius jam supra sexcentos annos possederant, restitui. 1, Quia progenitores tam bene de Ducibus Sabaudiam meruerunt, ut unius culpa huic obesse non debeat. 2, Præsertim quia hic nunquam Hispanorum partibus favit, neque parentis sui scriptis aut factis consensit, imo potius obstitit quantum valuit. 3, Quia iniquum est, filium propter parentis delictum bonis suis privari, quæ à majoribus per substitutionem descendunt. 4, Quia poena mortis sufficere debet; & Principibus familiare est, filiis innociis bona paterna relinquere aut certa conditione restituere. 5, Propter amplissimas & potentissimas familias, quas hic filius, tam à parte matris, quam uxoris, attingit; &c. Dux autem Sabaudiam respondit; filium non minus nocentem fuisse quam patrem, & utrumque legitimo & justo judicio condemnatum; licet nequaquam novum sit in criminibus læsæ Majestatis, etiam hæredes & descendentes propter delicta majorum puniri. Porro eorum quæ Comes *Boviensis* cum Hispanis egerat; præcipua capita hæc sunt. Anno *1616*, 1, Rex

Comitatus
Boviensis.

K

Catho-